

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 20 Haziran 2012

Küresel Fırtına Şiddetleniyor

İyimser olmak mümkün değil.

İspanya’da bankacılık kesimine sağlanan fon desteğinin yarattığı ılımlı hava çoktan dağılıp gitmiş durumda. Bu hafta sonu Yunanistan seçimlerinde ise ne sol koalisyon cephesi *Syriza*’nın, ne de muhafazakar *Yeni Demokrasi Partisi*’nin belirgin bir seçim başarısı elde edememiş olması sonucu, *avro-bölgesinin* siyasi geleceğine ilişkin karamsar senaryolar giderek yoğunlaşıyor.

Bu yazımızda uluslararası iki önemli iktisatçının yorumlarını sizlerle paylaşmak arzusundayım. Bunlardan ilki New York Üniversitesi iktisat profesörü **Nouriel Roubini**; diğeri ise Harvard Üniversitesi profesörü **Dani Rodrik**. (Her iki iktisatçının da, tesadüf, İstanbul doğumlu olduğunu belirtelim).

Roubini, *Social Europe Journal* ağında yayımlanan 19 Haziran tarihli yazısında 2013’ün tüm dünya ekonomisi için küresel bir fırtına yılı olacağını vurguluyor. Avro bölgesinde, *avro*’nun diğeri para birimleri karşısındaki aşırı değerli konumu sürdürükçe ve mali sıkılığa öncelik veren daraltıcı politikalar sürdürüldüğü sürece Avrupa’nın iktisadi krizinin derinleşmeye devam edeceğini öne sürüyor.

Daha batıda ise Amerikan ekonomisi 2012’nin ilk çeyreğini sadece yüzde 1.9’luk bir büyüme oranıyla geçmiş olması ve Nisan ve Mayıs ayları istihdam artışlarının da son derece cılız kalması nedeniyle 2013’e durgunluk konjonktüründe sürükleniyor. Amerikan başkanlık seçiminin yarattığı siyasi rekabetin polemik alanı “*kamu harcamalarını kim daha fazla sıkacak?*” yarışına dönüşmüş durumda ve dolayısıyla küresel ekonomiye canlılık verebilecek bir harcama ivmesi ABD’den de gelebilecek gibi durmuyor.

Dünya ekonomisinin büyüme kaynağı Çin’de ise tasarrufların azaltılarak, daha fazla tüketim harcamasına yönelinmediği sürece doğu kaynaklı bir büyüme ivmesinin söz konusu olamayacağı biliniyor.

Roubini’ye göre 2013’de dünya ekonomisini canlandırmak 2008/2009’da olduğu gibi göreceli olarak kolay olmayacak. Zira, artık neredeyse “sıfır” düzeyine gerilemiş olan faiz oranlarını daha da düşürerek yeni bir genişleyici para politikası uygulamak artık olanaklı değil. Geriye de sadece genişleyici kamu maliye politikaları kalıyor.

Dani Rodrik ise geçen haftaki yazısında, bu gözlemlere olası bir *ticaret savaşları* senaryosu ekliyor. Olası bir senaryoda, ABD’nin 2013’deki yeni başkanının Çin ile ticaret açığını daraltmak amacıyla Amerikan ithalatının kısıtlamaya gidecek tedbirler alması; ve bu adımın da diğeri gelişmiş ülkeler tarafından takip edilmesi bütün dünyada ticaretin ve üretimin çökmesine yol açabileceği kurgulanmakta. Ancak,

çökmekte olan şey sadece “iktisadi akımlar” ile sınırlı kalmayıp, AB’nin siyasi varlığına da sıçraması durumunda, Avrupa coğrafyasının Fransa ve Almanya’nın tahakküm savaşı haline dönüşmesi ve bir dizi etnik/siyasi parçalanmışlığı da tetiklemesi bu senaryonun kaçınılmaz bir ögesi olarak görülüyor.

Dani Rodrik, bu senaryonun gerçekleşmesi sonucunda önümüzdeki dönemin yıllar sonra tarihçiler tarafından *İkinci Büyük Buhran* diye adlandırılabilceğini ve artık emekli olmuş Almanya Şansölyesi **Merkel**’e “*yıllar önce uyguladığınız ve ısrarcı olduğunuz politikalardan pişman mısınız?*” diye sorulduğunda, kendisinin vereceği yanıtın artık çok geç kalacağını belirtiyor.

Neresinden bakarsanız bakın, çözüm önerileri bizi gene Yunanistan sol cephesi *Syriza*’nın seçim sloganına götürüyor: *krizden çıkış soldadır*.